

นางสุณา ศรีบุตรโคตร อายุ 72 ปี
ประเภทเครื่องทอ (ผ้าทอขิดไหม)

Mrs.Suna Sributrkhotr Age 72
Khit silk textile

ลายมรดกโลก หรือประแจจีน

การทอผ้าขิด เป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านที่สืบทอดกันมานาน และแพร่หลายทุกภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอีสาน ซึ่งทอผ้าขิดมากกว่าท้องถิ่นอื่น ๆ ผ้าขิดมีทั้งที่ทอด้วยเส้นใยฝ้าย และเส้นใยไหม หากทอด้วยเส้นใยฝ้ายเรียกผ้าขิดฝ้าย หรือ ผ้าฝ้ายลายขิด และหากทอด้วยเส้นใยไหมก็เรียกผ้าขิดไหม หรือผ้าไหมลายขิด การทอผ้าขิดแต่เดิมนั้นชาวบ้านในชุมชน หรือท้องถิ่นเรียกว่า “ผ้าเหยียบหรือผ้าเก็บ” เรียกกันเช่นนี้ เพราะว่าลายที่ปรากฏบนผืนผ้า นั้นเกิดจากการเหยียบไม้และ เก็บเอาลายตามที่ต้องการบนผืนผ้าซึ่งเกิดจากภูมิปัญญา ของบรรพบุรุษในสมัยโบราณที่สืบทอดกันมา ผ้าขิดจึงเป็น หัตถกรรมผ้าทอที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของท้องถิ่น ดั้งเดิมที่มีมาแต่โบราณ ด้วยเพราะการทอผ้าขิดในอดีตนั้น นิยมทอเพื่อใช้ในพระพุทธศาสนา เช่น ทอเป็นผ้าห่อคัมภีร์และ ผ้ารองคัมภีร์ และใช้ประกอบพิธีการตามขนบธรรมเนียม เช่น พิธีบวช แต่งงาน งานกฐิน เป็นต้น

การทอผ้าขิดในภาคอีสานนี้มีการทอกันในกลุ่มชาวลาว ที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ได้แก่ กลุ่มชาวกูไท กลุ่มชาว ไทลาว ในจังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดอุดรธานี นอกจากนี้ แล้วยังมีการทอผ้าขิดนี้ในกลุ่มชาวไทยกวย หรือส่วย ที่อาศัย อยู่ในบริเวณแถบภาคอีสานตอนล่าง เช่น จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งยังคงเอกลักษณ์การทอ ผ้าลายขิดด้วยการใช้เส้นไหมมาทอทำให้มีความแตกต่างจาก กลุ่มทอผ้าขิดกลุ่มอื่นที่นิยมนำฝ้ายมาเป็นวัตถุดิบหลักในการ ทำผ้าขิดมากกว่า ลวดลายของขิดแต่ละลายจะมีรูปแบบที่ สวยงามมีความละเอียด มีความมัน เหลือบวาวยกนูนบนเนื้อผ้า สะท้อนได้ถึงฝีมือและทักษะเชิงช่างขั้นสูงของผู้ทอ ลวดลายต่าง ๆ อาจมีชื่อเรียกที่คล้ายกัน หรืออาจแตกต่างกันไปบ้างตาม แต่ละท้องถิ่น หรือตามที่อยู่พัฒนาประยุกต์สร้างสรรค์ขึ้น

ลายดอกพิกุล

Weaving Khit cloth is the local wisdom that has been transferred for a long time and is widely known in all regions especially in the Northeastern region which have more Khit woven cloth than other regions. The Khit cloth is woven from cotton and silk. If it is woven from cotton, it is called Khit cotton or cotton cloth with Khit pattern. If it is woven from silk, it is called Khit silk or silk cloth with Khit pattern. Weaving Khit cloth was previously called by the villagers in the community or local area as “step-on cloth or picking cloth”. It is called like this because the pattern occurs from the cloth is from stepping on the wood and picking the demanded pattern on the cloth which came from the local wisdom of the

ancestors in the past. Therefore, Khit cloth is the woven cloth handicraft reflecting local cultures that had been transferred from the ancient time. In the past, Khit cloth was popularly the woven cloth for the use in Buddhism such as woven cloth for covering the scripture and the cloth for laying the scripture on as well as being used in the ceremonies following the customs such as the ceremonies of ordainment, marriage, merit making, etc.

Weaving Khit cloth in the Northeastern region is made in the group of Laos people who immigrate to Thailand; Phu Thai Group in Ubon Ratchathani and Udorn Thani. Moreover, this cloth is also woven

in the group of Thai Gui or Suai residing in the area of lower Northeastern region such as Surin, Buriram, Si Saket. It still has the uniqueness of weaving Khit pattern by using the silk thread to weave for differentiating from other Khit cloth weaving groups that popularly use the cotton to be the main raw materials in making the Khit cloth. Each Khit pattern will have the beauty and delicateness, shininess, glossiness on the cloth pattern. This reflects the professionalism and high level of skills of the artists who weave. The patterns may have the similar or different names according to the local areas or the weavers who have created.

ลายไทยน้อย มีเชิงต้นสน

การสืบทอด “ผ้าทอขิดไหม”

ผ้าขิด ถือได้ว่าเป็นผ้าพื้นเมืองของภาคอีสานที่สะท้อนให้เห็นลักษณะ ลวดลาย และวิวัฒนาการของท้องถิ่นเดิมของไทยที่มีมาแต่โบราณ ชาวอีสานถือว่าการทอผ้าขิดต้องอาศัยความชำนาญและมีชั้นเชิงทางฝีมือของผู้ทอสูง เพราะทอยากมีเทคนิคซับซ้อนกว่าการทอผ้าธรรมดา เพราะมีกรรมวิธีที่ยุ่งยากซับซ้อน ทอได้ช้า ต้องใช้เวลา ความอดทน และความละเอียด ผู้ทอต้องเป็นผู้ที่มีใจรักมีพรสวรรค์เท่านั้นจึงสามารถทอผ้าลายขิดได้อย่างงดงาม

นางสุณา ศรีบุตรโคตร เป็นผู้หนึ่งซึ่งสืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าขิด และผ้าขิดไหมจากบรรพบุรุษจากยาย และมารดา ทอผ้าเป็นตั้งแต่มีอายุเพียง 4 ปี และเรียนรู้ฝึกฝนการทอผ้ามาจนอยู่จิตวิญญาณ ในวัยเด็กได้เรียนรู้กรรมวิธีปั่นฝ้ายเพื่อนำมาผลิตเป็นหมอนขิดหรือ ผลิตขึ้นเป็นผ้าปูที่นอนลายขิด เรียนรู้การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม สาวไหม และการทอผ้าขิดไหม ได้เห็นลายต่าง ๆ จากหมอน จากผ้าถุงเก่าของบรรพบุรุษก็จดจำไว้ และจากการที่เป็นคนเฉลียวฉลาดจึงมีความคิดประยุกต์ลวดลายให้เป็นสิ่งใหม่ ๆ เสมอ

Transferring of “Khit silk cloth”

Khit cloth is considered the local woven cloth of the Northeastern region reflecting the features, patterns, and evolution of the local Thailand. For the Northeastern people, Khit cloth requires the proficiency and high skills of the weavers because it is difficult to weave and requires more complicated technics in weaving than general weaving. The procedures are more complicated. The cloth is woven slowly. It requires time, patience, and delicacy. Only the weavers who have talents can weave Khit cloth beautifully.

Mrs. Suna Sributrkhotr is one of those who transfer the local wisdom of Khit cloth and Khit silk weaving from **the ancestor**; her grandmother and her mother. She could weave since the age of only 4 years and could learn to weave profoundly. In her childhood, she used the cotton spinning methods to produce Khit pillow or produce the Khit bed sheet, learned how to do the sericulture, pull silk, and Khit silk. Various patterns could be observed from the pillows and the old sarongs of the ancestors. She tried to remember. From being smart, she had the idea to apply to the patterns always.

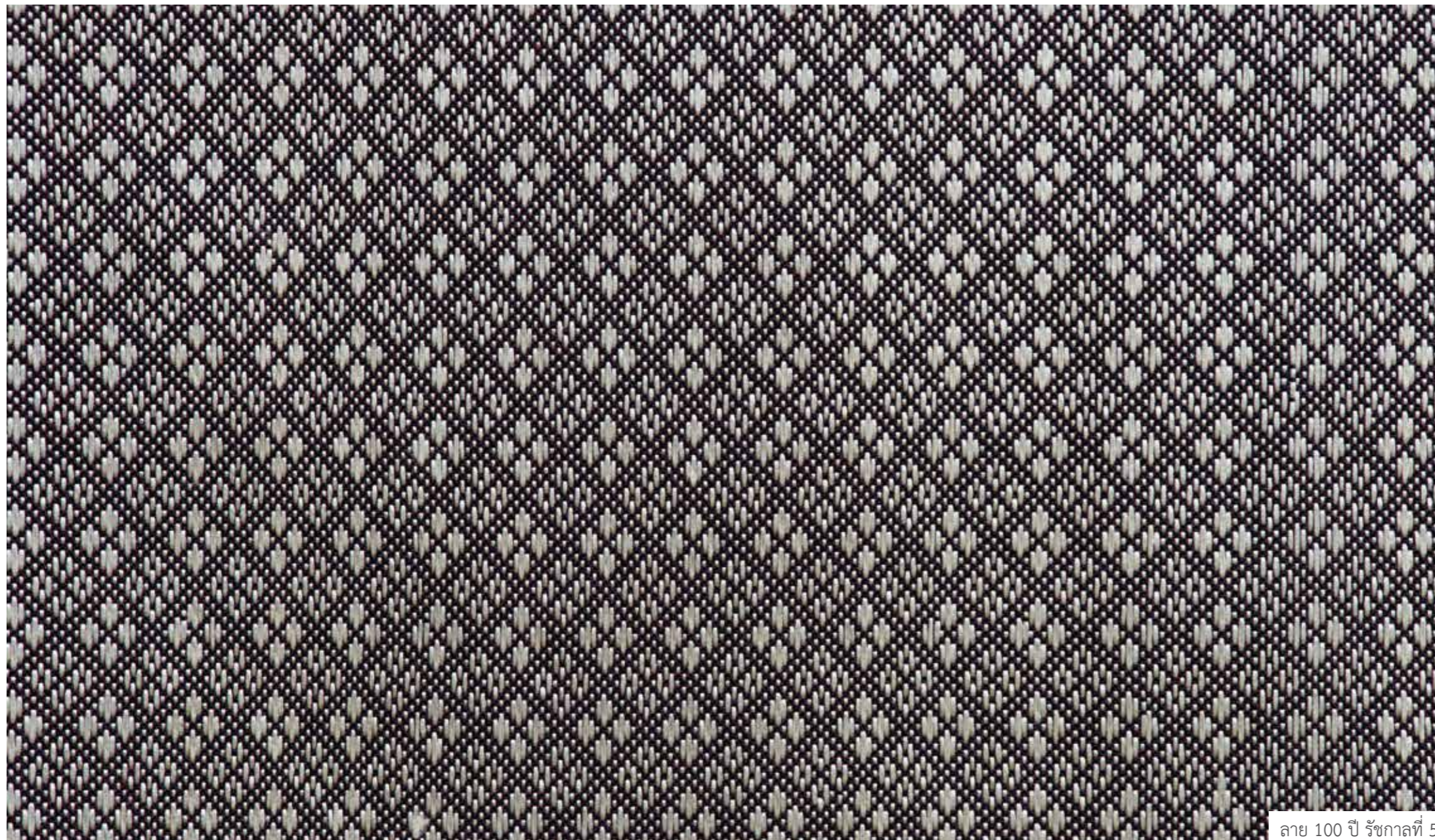

ลายดอกพิกุล

ในปี พ.ศ. 2525 ในคราวที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (ในรัชกาลที่ 9) ทรงเสด็จมานมัสการ หลวงปู่ขาว อนาลโย ณ วัดถ้ำกลองเพล จังหวัดอุดรธานี เมื่อได้ทราบข่าว นางสุณา และกลุ่มสตรีที่บ้านหนองอ้อ ได้พร้อมใจกันสวมเสื้อผ้าขิดไหมมาเฝ้ารอรับเสด็จฯ ด้วย ทำให้ในเวลาต่อมา ราชเลขาฯ ในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ในขณะนั้น ได้สอบถามถึงกระบวนการทอผ้าขิดไหมกับกลุ่มสตรีบ้านหนองอ้อ และได้นำไหมหลวง (เส้นไหมในโครงการศิลปาชีพ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ) มามอบให้แก่กลุ่มสตรีบ้านหนองอ้อ เพื่อนำไปทอผ้าขิดไหม พร้อมกันนี้ยังได้จัดตั้ง “กลุ่มทอผ้าไหมลายขิด” ขึ้นในคราวนั้นด้วย

In 1982, in the occasion that Her Majesty the Queen Sirikit (of King Rama 9) went to venerate Laung Pu Khao Analyo at Wat Tham Klong Phen, Udon Thani Province. When having known the news, Mrs. Suna and Ban Nong Aor Women Group altogether wore Khit silk shirts to welcome visitors. Later, the royal secretary of Her Majesty the Queen Sirikit at that time inquired about the process of Khit silk weaving with Ban Nong Aor Women Group and took the royal silk (the silk that is used in the craft project in the patronage of Her Majesty the Queen Sirikit) to give to Ban Nong Aor Women Group in order to weave Khit silk. In addition, the “Khit silk weaving group” was also established at that time.

ลาย 100 ปี รัชกาลที่ 5

ลายมรดกโลก หรือประแจจีน

ลายนายกเปรม

ต่อมาในปี พ.ศ. 2526 เมื่อสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ได้เสด็จมา ณ มีสการหลวงปู่ขาว ณ วัดถ้ำกลองเพลอีกคราวหนึ่ง กลุ่มทอผ้าไหมลายซิด จึงได้มีโอกาสทูลเกล้าฯ ถวายงานผ้าทอซิดไหม แต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ในคราวนี้ด้วย ส่งผลให้นางสุณา ได้ตามเสด็จสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ไปที่พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อถวายงานทอผ้าซิดไหม ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในแผนกผ้าซิด รวมถึงสอนนักเรียนในโครงการศิลปาชีพในฐานะ “ครูหลวง” จนกระทั่งทรงมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานลายทอผ้าให้จำนวน 2 ลาย คือ “ลายดอกพิกุล และ ลายร้อยปีรัชกาลที่ 5” โดยทรงพระราชทานเป็นลายบนผ้าตัวอย่างมาให้ เมื่อได้ทอลายผ้าจากต้นแบบจนเสร็จดีแล้ว จึงได้นำผ้าตัวอย่างทูลเกล้าฯ ถวายคืน

จนเมื่อนางสุณาได้กลับมาอยู่ที่บ้านหนองอ้อเป็นการถาวรแล้ว จึงได้เริ่มคิดพัฒนาลวดลายใหม่ ๆ ปรับประยุกต์คิดค้นลวดลายขึ้นมาใหม่ ๆ เช่น ลายดอกพิกุล ลายไทยเล็ก ลายไทยใหญ่ ลายอุตรร้อยปี ลายนายกเปรม ลายร้อยปีรัชกาลที่ 5 รวมถึงมีการคิดค้นลายจากสิ่งที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน คือ ลายประแจจีน หรือ ลายมรดกโลก ซึ่งมีแนวคิดมาจากกระดี่ข้าวของพ่อตาหวดนำมารังสรรค์ขึ้นเป็นลายซิดบนผืนผ้าจนเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นผ้าซิดไหมนางสุณา มาจนถึงปัจจุบัน

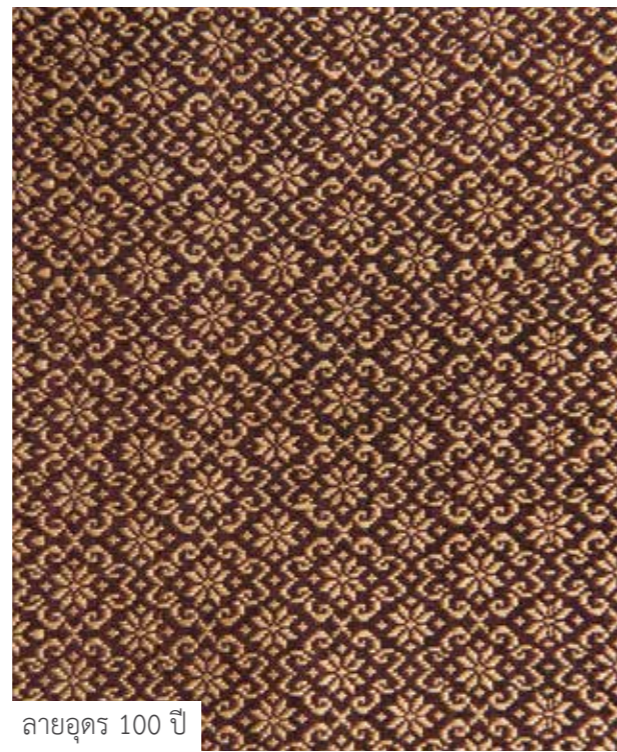
Later in 1983, when Her Majesty the Queen Sirikit went to venerate Laung Pu Khao at Wat Tham Klong Phen again, Khit silk weaving group had the opportunity to give the Khit silk cloth to Her Majesty the Queen Sirikit at that time. This allowed Mrs. Suna to accompany Her Majesty the Queen Sirikit to Bhubing Palace, Chiang Mai Province, for weaving the Khit silk cloth to be responsible for the department of Khit weaving section including teaching the students in the craft project by the title of the “royal teacher” until Her Majesty the Queen divinely gave 2 patterns of woven cloth; “Dok Phikul Pattern” and “Hundred Year of King Rama 5 Pattern”. The queen divinely gave the patterns on the sample cloth. When having received the patterns from the models until completing, the sample cloth was returned to Her Majesty the Queen.

When Mrs. Suna returned to Ban Nong Aor permanently, she began to invent and develop the new patterns, started to think, develop, and invent the new patterns such as Dok Phikul Pattern, small Thai pattern, big Thai pattern, Udorn Hundred Years pattern, Prime Minister Prem pattern, Hundred Year of King Rama 5 Pattern, and also included the invention from those being seen in daily life as well: Prajae Chine Pattern or World Heritage Pattern. This concept comes from the rice box to be created into the Khit pattern on the cloth in order to be unique and remarkable of Mrs. Suna Khit silk until now.

ภูมิปัญญาที่สะท้อนเอกลักษณ์ “ผ้าทอขิดไหม”

คำว่า “ขิด” เป็นภาษาพื้นบ้านของภาคอีสาน มาจากคำว่า “สะกิด” หมายถึง การมัดช้อนขึ้น การสะกิดขึ้น คำว่า “ผ้าขิด” จึงเป็นการเรียกขานชื่อผ้าตามกระบวนการทอ คือ ผู้ทอใช้ไม้เก็บขิดสะกิดช้อนเครื่องเส้นยืนขึ้น เป็นจังหวะตามลวดลายตลอดหน้าผ้าและพุ่งกระสวยสอดเส้นพุ่งพิเศษและเส้นพุ่งเข้าไปตลอดแนวเครื่องเส้นยืนที่ถูกมัดช้อนขึ้นนั้น ช่องจังหวะของความถี่ห่างที่เครื่องเส้นยืนถูกกำหนดไว้ด้วยไม้เก็บขิดจึงเกิดเป็นลวดลายขิดขึ้น

เอกลักษณ์ที่โดดเด่นของผ้าทอขิดไหมที่ได้รังสรรค์ขึ้นโดยนางสุณา ลวดลายซึ่งเป็นลวดลายที่ถอดแบบมาจากผ้าโบราณ อีกทั้งยังมีการประยุกต์ผสมผสานกับลวดลายที่มีการพัฒนาคิดค้นใหม่ เกิดเป็นลวดลายประยุกต์ที่หลากหลายงดงามไม่แพ้ลวดลายโบราณ จนเป็นลวดลายเอกลักษณ์ผ้าขิดไหมนางสุณา ทอจากเส้นไหมแท้ที่คัดสรรคุณภาพอย่างดี มีความมันวาวและมีเหลือบ ลวดลายนูนเด่นชัด แต่ละลวดลายแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่น การทอเส้นไหมขิดแน่นสม่ำเสมอ เนื้อหนา มีความยืดหยุ่น ย้อมด้วยสีสวยสดใส ผ้าขิดไหมที่ได้จึงมีสีสันที่คงทน สวยงาม และที่สำคัญสีไม่ตก

ลายอุดร 100 ปี

Local wisdom reflects the uniqueness of “Khit silk cloth”

The word “Khit” is the local dialect of North-eastern region derived from the word “Sakhit” meaning to pull up. The word “Khit cloth” is the name of the cloth which is named after the weaving process that is the weaver uses the stick to pull the thread up following the pattern on the cloth and spin the special thread along the line of the thread being pulled up. The spaces of the distances of the thread are defined by the Khit picking up stick resulting in the Khit pattern.

The remarkable uniqueness of Khit silk being invented by Mr. Suna is the pattern taken from the ancient cloth pattern. There is also the application to mix with the newly-invented pattern resulting in various and beautiful patterns until they are the unique patterns of Khit silk cloth of Mr. Suna. It is woven from the authentic silk thread well selected with the good quality, shininess, and glossiness into the remarkable patterns. Each pattern represents the uniqueness of local wisdom. Khit silk thread is woven tightly and evenly with the flexibility and dyed with beautiful colors. Khit silk cloth is dyed with durable and beautiful colors and the colors are not faded.

ส่วนลวดลายที่นำมาทอเป็นลายขิดสามารถแบ่งกลุ่มแม่ลายที่ใช้ออกได้เป็น 4 ประเภท คือ ขิดลวดลายสัตว์ ขิดลวดลาย สิ่งของเครื่องใช้ ขิดลวดลายพันธุ์ไม้ และขิดลวดลายเบ็ดเตล็ด นอกจากนี้แล้วยังมีการใช้รูปแบบลายโบราณที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ได้แก่ ลายดอกแก้ว ลายแดงโม ลายเครือ ลายเปีย ลายปูทะเล เป็นต้น

พร้อมทั้งนำแนวคิดรูปแบบลายที่ใช้ทอหมอนลายขิดของผู้คนในสมัยอดีต หรือ เสาะหารูปแบบลายที่ใกล้จะสูญหายแล้วนำมาฟื้นฟูใหม่ ได้แก่ ลายพญานาค ลายกัญแจ ลายผีเสื้อ ลายไทยเล็ก ลายไทยใหญ่ ลายดอกพิกุล ลายอุดรร้อยปี ลายนายกเปรม ลายร้อยปีรัชกาลที่ 5 รวมถึงมีการคิดค้นลายจากสิ่งที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน คือ ลายประแจจีน หรือ ลายมรดกโลก ซึ่งมีแนวคิดมาจากกระต๊อบข้าวของพ่อตาทวดนำมารังสรรค์ขึ้นเป็นลายขิดบนผืนผ้า

The patterns to be woven in Khit pattern can be divided into 4 types; animal Khit pattern, thing Khit pattern, plant Khit pattern, and miscellaneous Khit pattern. Moreover, there are also ancient patterns that had been passed on from the ancestors such as Dok Kaew pattern, Watermelon pattern, Kreau pattern, Pia pattern, sea crab pattern, etc.

The ideas of patterns used in weaving the Khit pillow of the people in the past or the patterns that are nearly disappeared are found to be restored such as Naga pattern, key pattern, butterfly pattern, small Thai pattern, big Thai pattern, Dok Phikul Pattern, Udorn Hundred Years pattern, Prime Minister Prem pattern, and Hundred Year of King Rama 5 Pattern. This also includes the invention of patterns seen in daily life which are Prajae Chine Pattern or World Heritage Pattern. The ideas are from the rice box to be created into the Khit pattern on the cloth.

ลายมรดกโลก

Khith silk cloth weaving processes

In the processes of weaving Khith silk cloth, the main components are the thread and the silk thread for weaving. The main processes in weaving can be summarized as follows:

Dyeing processes: In dyeing the silk thread, the clean water must be boiled before putting the thread in. Leave it for a while and put the silk thread to dye along with putting the alkali for making the dyed silk thread shine. Dye the thread until it meets the demand of the weaver the most by noticing the pattern which color should be added.

1. Khith processes: It starts from selecting the silk thread to respond to the demands of the weaver. The weaving methods can be selected by weaving into the vertical thread or the horizontal thread. In the process of making the Khith pattern, it requires the supporting stick of 4-inches wide and 1-meter long. The features are the thin wood pieces using the small stick to insert for picking up on the cloth to make the patterns following the demand of the weaver. Sometimes, 30-40 sticks are required for making the Khith patterns on the cloth. The main part in this process is to make the Khith patterns with the first stick which must not be wrongly done. If it is wrongly done in the first stick and the weaving goes on reluctantly, it will be totally wrong. The weaver must notice to have the most correctness before continuing weaving until the last stick.

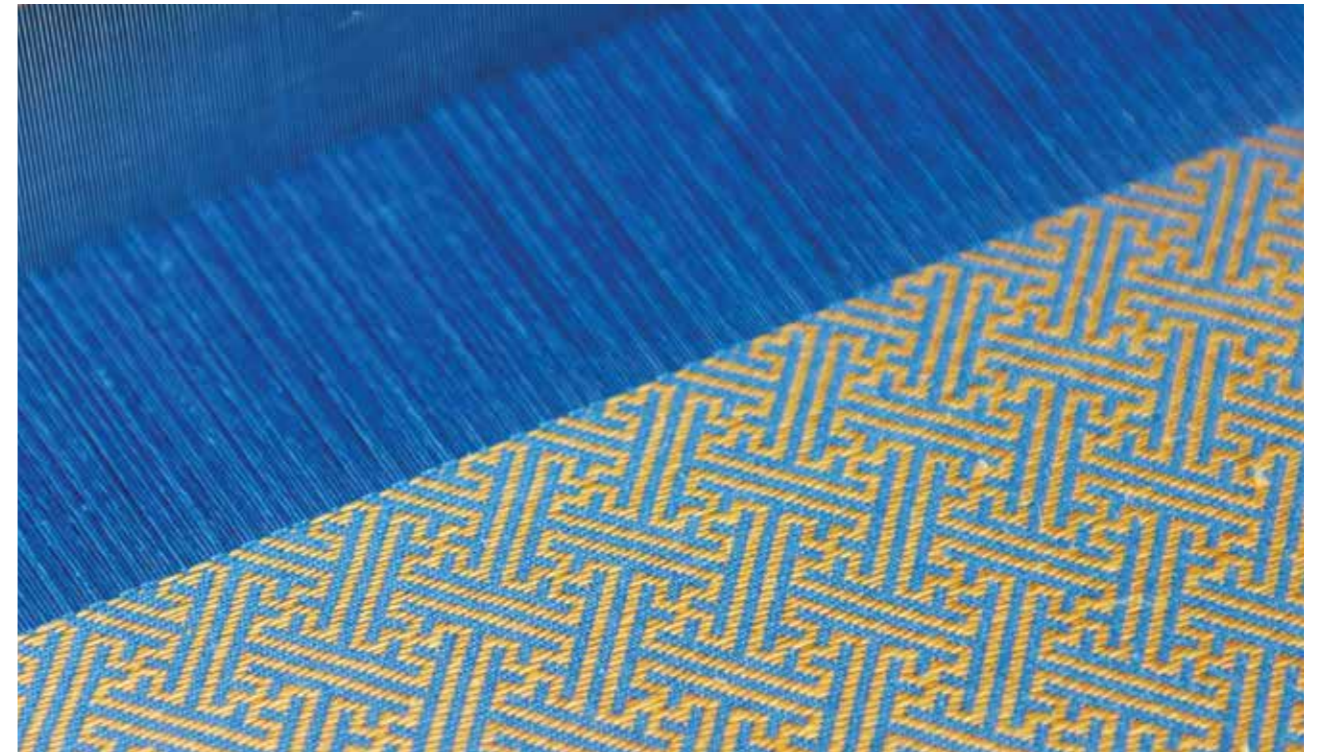

กระบวนการทอผ้าขิดใหม่

ในขั้นตอนการสร้างสรรคผ้าทอขิดใหม่นั้นส่วนประกอบสำคัญที่ต้องใช้เป็นหลักคือ เส้นด้าย และเส้นไหม สำหรับใช้ทอ โดยมีขั้นตอนหลักในการทอพอเป็นสังเขป ดังนี้

ขั้นตอนการย้อมสี การย้อมเส้นไหมนั้นต้องต้มน้ำสะอาดให้เดือดก่อนใส่สีลงไปทิ้งไว้สักครู่จึงนำเส้นไหมลงไปย้อมพร้อมกับใส่ด่างลงไปด้วยเพื่อให้เส้นไหมที่ย้อมมีสีที่มันวาว ย้อมไปเรื่อย ๆ จนกว่าสีที่ย้อมได้นั้นตรงตามความต้องการของช่างทอมากที่สุด โดยสังเกตดูที่รูปแบบลายว่าลายนั้นควรใส่สีอะไร

1. ขั้นตอนการขิดลายผ้า เริ่มขั้นตอนด้วยการเลือกใช้เส้นไหมให้ตรงตามความต้องการของช่างทอซึ่งสามารถเลือกใช้วิธีการทอได้ทั้งการทอแบบเส้นยืน หรือ ทอด้วยเส้นพุ่ง ส่วนกรรมวิธีการขิดลายนั้นต้องใช้ไม้ค้ำมีขนาดกว้าง 4 นิ้ว ยาว 2 คอก มีลักษณะเป็นแผ่นไม้บาง ๆ แล้วใช้ไม้ขนาดเล็กเป็นไม้สอดสำหรับใช้เก็บขิดบนผืนผ้าให้ออกมาเป็นลวดลายต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้ทอซึ่งในบางครั้งอาจใช้ไม้ 30-40 อัน เพื่อมาขิดลายผ้า ส่วนสำคัญที่สุดในขั้นตอนนี้คือการเก็บขิดในไม้แรกจะต้องเก็บให้ไม่ผิด ถ้าหากผิดในไม้แรกแล้วหากผืนทอต่อไปจะผิดทั้งหมดช่างผู้ทำจะต้องคอยสังเกตให้มีความถูกต้องมากที่สุดก่อนเริ่มทอต่อไปจนถึงไม้สุดท้าย

สำหรับวิธีการเก็บขิดในปัจจุบันนี้มีอยู่ด้วยกัน 3 วิธี คือ 1. การคัดไม้ขิดโดยไม่มีการเก็บตะกอก 2. การเก็บขิดเป็นลายตะกอกลอย 3. การเก็บตะกอกแนวตั้ง หากเส้นไหมมีสีขาวสามารถนำมาทำลายขิดบนตัวเส้นได้ทันทีเนื่องจากมองเห็นลายได้ง่าย แต่ถ้าเป็นเส้นไหมที่ไม่ใช่สีขาวต้องนำไปทำลายเฉพาะก่อนแล้วค่อยนำมาต่อเส้นไหม เมื่อต่อเส้นไหมจนเสร็จดีแล้วจึงเริ่มทอต่อได้ทันที

2. ขั้นตอนการทอผ้าและตีตะกอก สำหรับการตีเข้าตะกอก ยาวนั้นจะต้องใช้ผู้ช่วยจำนวน 2-3 คน ช่วยกันจับไม้หลายตั้งขึ้น ก่อนนำไม้เก็บขิดมาคัดตะกอกด้านล่างซึ่งจะทำให้ตะกอกที่วิ่งมาด้านหน้าเป็นเส้นขึ้นส่วนตะกอกด้านล่างเป็นเส้นลง เมื่อเก็บได้แต่ละไม้แล้วก็นำมาเก็บใส่ตะกอกทุกไม้เรียงไว้เพื่อเตรียมตีออกมาทอ

โดยหลักการสำคัญของการทอผ้าขิดใหม่ คือ ต้องเน้นทอเส้นไหมให้แน่น มีความประณีต ถ้าลายที่ทอไม่แน่นก็สามารถพุ่งกระสวยหลาย ๆ ครั้งเสริมจนกว่าจะแน่น รวมถึงหมั่นสังเกตว่าสีของเส้นไหมที่ใช้ขิดลายกับเส้นยืนมีความสมดุลสวยงามดีหรือไม่ ถ้าทอออกมาสวยจนเป็นที่น่าพอใจจึงถือว่าจบกระบวนการทอผ้าผืนนั้น

Regarding how to make the Khith patterns, there are currently 3 methods; 1. Select the Khith stick without keeping Takaw pattern, 2. Pick the Khith into Takaw Loy pattern, 3. Pick Takaw pattern vertically. If the thread is white, it can be used to make the pattern instantly as the pattern can be easily seen. However, if the thread is not in white color, it must be made in particular pattern before connecting the thread. After the silk thread has been connected, weaving can be continued immediately.

2. Weaving and Takaw processes: For making Takaw pattern, it requires 2-3 people to assist in holding the stick before using the Khith picking up stick to pull the lower Takaw pattern causing the Takaw pattern that is placed in the front to be vertical. The lower Takaw pattern points downwards. When each stick are picked, Takaw pattern on every sticks will be arranged for weaving.

The main principles of Khith silk weaving is to focus on weaving the silk thread tightly and delicately. If the woven pattern is not tight, the spinner can be pulled several times additionally until it is tight. This includes noticing whether the color of the silk thread made with Khith pattern is balance and beautiful or not. If it is woven beautifully until being satisfactory, it will be considered finished the weaving process of such woven cloth.

ความภาคภูมิใจการถ่ายทอด และสืบสาน “ผ้าทอขิดไหม”

นางสุนามีหลักการพัฒนากลยุทธ์ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ที่มีความสนใจด้วยการสอนตั้งแต่กรรมวิธีการคัดเลือกเส้นไหม กระบวนการย้อมสี อีกทั้งยังฝึกให้ผู้สนใจได้ลองขิดลายที่มีความง่ายลงบนผ้าฝ้ายก่อนด้วยว่าหากเริ่มต้นสอนการขิดลาย ลงบนผ้าไหมที่เดียวเลยนั้น ผู้เรียนจะขิดขาด

โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบทอดกระบวนการทอผ้าขิดไหมให้กับกลุ่มลูกหลาน หรือ กลุ่มผู้สนใจให้ได้รับความรู้สืบสานภูมิปัญญาอันมีคุณค่านี้เอาไว้ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการสร้างอาชีพเพื่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนขึ้นภายในชุมชน

ครูศิลป์ของแผ่นดิน 2560

Prouddness in conveying and transferring “Khit silk cloth”

Mr. Suna has the principles in developing and conveying the knowledge to the interested people by teaching from the methods of selecting the silk thread to the dyeing process. For those who are interested in trying the simple Khit pattern on the cotton cloth, if the teaching starts from making the Khit pattern on the silk cloth instantly, the Khit will be torn.

For transferring the process of Khit silk weaving to those who are interested to obtain the knowledge and transfer this valuable local wisdom, it can generate the income to be paid within the community for cycling income.

“เวลานี้ข้าอายุ 72 ปี แล้ว ขอสืบสานงานทอผ้าขิดไหม อันเป็นที่รักไว้ให้แก่ลูกหลาน โดยการทอผ้าขิดไหม นั้นเป็นงานที่ยากต้องใช้ความตั้งใจ ถ้าคนที่ทำไม่มีความอดทนก็ไม่สามารถทำได้ แต่สำหรับตนเองนั้นเมื่อได้ทำแล้วมีความสุขเพราะเป็นงานที่รัก ทุกวันนี้เมื่อไปวัดเสร็จแล้วก็รีบกลับมาเตรียมเส้นไหมต่ออีก จึงอยากถ่ายทอดงานหัตถศิลป์อันล้ำค่านี้ให้แก่เยาวชนรุ่นหลังได้สืบทอดรวมถึงอนุรักษ์ภูมิปัญญาการทอผ้าขิดไหมไว้ให้คงอยู่สืบไป ด้วยงานทอผ้าขิดไหมนี้เป็นงานที่รักมากที่สุดมุ่งหวังจะดำรงตนสืบสานงานทอผ้าชนิดนี้ไปตราบนานาชาติที่สุดท้ายของชีวิต ”

“ Now I am 72 years. I would like to continue the beloved Khit silk cloth for the children. Weaving Khit silk cloth is difficult and requires the determination. Anyone who is impatient cannot do it. For me, I work happily because it is my beloved works. Nowadays, after going to the temple, I will hurriedly go home to prepare the silk thread. I would like to convey this valuable craft art to the current generation for visiting and transferring as well as conserving the local wisdom in Khit silk cloth. This Khit silk cloth is the most beloved work that I want to transfer this kind of local wisdom until I die.”

ที่อยู่ : 214 หมู่ 3 ตำบลหนองอ้อ
อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี 41220
โทรศัพท์ : 087-217-8989

Address : 214 Moo 3, Nong O Sub-district,
Nong Wua So District, Udon Thani Province. 41220
Telephone : 087-217-8989